

Dr. sc. Branimir Marković

XIX. ZNANSTVENI SKUP

Ovogodišnji XIX. znanstveni skup, koji inače bijenalno organiziraju i održavaju Fachhochschule Pforzheim-Hochschule für Gestaltung, Technik und Wirtschaft i Ekonomski fakultet u Osijeku, održao se u Osijeku između 14. i 16. listopada 1998. godine.

Tema znanstvenog skupa bila je "Ekonomski i pravni aspekti reformskih i transformacijskih procesa u Saveznoj Republici Njemačkoj i Republici Hrvatskoj". Pet autora s njemačke strane i sedam s hrvatske, izložilo je ukupno devet referata, kojima se pokušalo osvijetliti probleme koji su aktualni u objema državama i ponuditi prijedloge za njegovo rješavanje. Znanstveni voditelji skupa prof. dr. Klaus-Peter Reuthal i prof. dr. Dražen Barković dali su veliki doprinos u pripremanju referata znanstvenog skupa, kao i u njihovu vođenju i moderiranju.

Valja naglasiti kako suradnja visokoškolskih institucija Pforzheima i Osijeka traje već punih dvadeset godina, a razlog što je riječ o XIX., a ne XX. znanstvenom skupu počiva jednostavno u činjenici što je jedna ratna godina uskratila mogućnost da se danas proslavlja i jubilarni XX. znanstveni skup ekonomista naših dviju partnerskih strana. Ova suradnja započeta I. znanstvenim skupom ovakve vrste prije dvadeset godina, proširila se i na suradnju u razmjeni nastavnika i suradnika u vidu studijskih boravaka, kao i na razmjenu studenata, a od ove godine i objavljivanjem knjige koja rezultira iz zajedničkog znanstveno-istraživačkog projekta.

Dvadeset godina suradnje ovih visokoškolskih institucija obilježeno je svečanim otvaranjem XIX. znanstvenog skupa i pozdravnom riječju dekana Ekonomskog fakulteta u Osijeku prof. dr. sc. Marcela Melera. Na otvorenju su uz studente, profesore i gospodarstvenike našega grada bili nazočni župan Osječko-baranjske županije gospodin Srećko Lovrinčević, gradonačelnik grada Osijeka prof. dr. Zlatko Kramarić te rektorica Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera prof. dr. Gordana Kralik sa suradnicima.

Kako se po svakom iznesenom referatu tijekom XIX. znanstvenog skupa vodila doista vrlo kvalitetna diskusija zbog aktualnosti i zanimljivosti svih referata, na zaključnoj raspravi dana je visoka ocjena ovakvog zajedničkog rada, te je dogovorena i buduća suradnja na zajedničkim projektima. U nastavku iznosim kratke sažetke pojedinih izloženih referata:

Prof. dr. Hartmunt Löffler: "Alternativne novčano-političke koncepcije za Europsku središnju banku i za Hrvatsku narodnu banku".

Polazna je hipoteza ovog referata da uvođenje eura donosi temeljite promjene okvirnih gospodarskih uvjeta u Europi, ali i u državama poput Hrvatske. Budući da novčano-političke koncepcije imaju značajan utjecaj na stabilnost novčane vrijednosti, a time i na gospodarski rast i zapošljavanje, prikazane su tri relevantne novčano-političke koncepcije. Upravljanje novčanom masom, koncepcija inflation-targetinga i strategija cilja razmjenskog tečaja vrednovane su na temelju kriterija učinkovitosti, odgovornosti, transparentije, srednjoročne orijentacije, kontinuiteta i vjerodostojnosti, osiguranja nezavisnosti narodne banke i iskustvo. Za ESB preporučava se upravljanje novčanom masom koje bi bilo dopunjeno elementima izravnog inflacijskog cilja. Hrvatskoj narodnoj banci nudi se opcija jednostranog vezivanja razmjenskog tečaja za euro, među ostalim i zbog mogućnosti kasnijeg pristupa EU-u. Kako se vidi iz prethodnih detalja, Hrvatska već danas ispunjava bitne kriterije za uspjeh strategije cilja razmjenskog tečaja.

Prof. dr. Reiner Gildeggen: "Posljedice uvođenja eura na nacionalne i internacionalne privatne ugovore".

Autor konstatira da uvođenje eura neće imati utjecaja na opstojnost kako nacionalnih, tako i međunarodnih privatno-pravnih ugovora. Ne može se zahtijevati ni jednostrana prilagodba ugovora. No,

ugovorne se stranke mogu sporazumjeti složno o odstupanjima. Najkasnije do 1. 1. 2002. godine mijenja se denominacija dogovorene valute, ukoliko je ugovor sklopljen na temelju nacionalne valute jedne od država članica koje sudjeluju u novčanoj uniji. U nacionalnim njemačkim ugovorima pojedinačne će se uredbe automatski prilagođavati novim zakonskim propisima, kao na primjer u odnosu na diskontnu stopu. Glede ugovora sklopljenih nakon 1. 1. 1999. godine, na snagu će stupiti druge, sadržajno slične uredbe, kao na primjer buduća zabrana indeksacije, što zamjenjuje 3 zakona o valuti. Ako bi iz tehničkih razloga došlo do odstupanja od odredbi za proračunavanje i zaokruživanje eura, prilikom pretvaranja bit će potrebna suzdržanost i oprez, jer još nije definitivno riješeno da li se i kako može odstupiti od zakonskih odredbi za preračunavanje i zaokruživanje. Glede njemačkih poduzeća, za sada se čini potrebnom, dakle ne smislenom, promjena poslovnih uvjeta radi uređenja specifičnih pitanja u svezi s uvođenjem eura. Stoga se za sada čini opravdanom tek preporuka da ugovorni menagement prati daljnji razvoj bez primjenjivanja posebnih mjera.

Prof. dr. Marijan Karić, prof. dr. Dražen Barković: "Planski pristup restrukturiranju poduzeća u uvjetima tranzicije".

U ovom se tekstu razmatraju mogućnosti i praksa planiranja promjena u hrvatskim poduzećima. Razmotreni su podaci i iskustva u procesu restrukturiranja djelatnosti održavanja opreme u uzorku poduzeća koja posluju na području Slavonije i Baranje, ali glavni zaključci vrijede za sve proizvodne djelatnosti na cijelom području Republike Hrvatske. Posebno su istražene promjene nastale u područjima definiranja strategije razvoja održavanja, organizacije održavanja, tehnologije i uvjeta rada, kao i u području ljudskih resursa. Premda su izvršene krupne promjene u organizaciji i strategiji poslovanja, proces restrukturiranja još nije dao zadovoljavajuće rezultate, jer nisu otklonjene brojne unutarnje i vanjske zapreke približavanju tehnološkim i tržišnim standardima razvijenog svijeta.

Prof. dr. Srećko Jelinić: "O obvezama i odgovornosti članova i uprave trgovačkih društava".

Autor zaključuje da biti članom uprave u dioničkom društvu ili društvu s ograničenom odgovornošću nesumnjivo je visoko rangirani položaj u društvu. Povlastice i naknade koje se podjeljuju ili mogu biti podijeljene članovima uprave brojne su, zbog čega je biti članom uprave poželjno i atraktivno. Ali tu je i dužnost brige o interesima društva, lojalnosti, dužnost povjerljivosti, dužnost postupanja s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika... Tu je imovinska odgovornost za štete koje mogu nastati društvu povredom ispunjavanja obveza u postupanju s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika. Timski pristup menadžmentu naspram pojedinačnom u brojnim društvima uvjetovao je kreaciju uprave sastavljene od više članova. Kohezija i solidarna odgovornost je ona kemija koja tim drži na okupu. Kada je pojedinac imenovan za člana uprave ili direktora društva, on je dužan prihvatiti i određene obveze i odgovornosti koje proizlaze iz pravnog poretka (propisa) ili ugovora, koji je sklopio. Mnogi članovi uprave imaju vrlo malo ili neznatno formalno obrazovanje ili ograničeno znanje glede njihovih obveza. Neobično je važno da članovi uprave razumiju njihove dužnosti i odgovornosti. Nismo uvjereni da je postojeća regulativa dostatno jasna i potpuno obuhvatna. Mnoge stvari dakako mogu i trebaju biti riješene u društvenom ugovoru, statutu ili ugovoru o managementu s članom uprave.

Prof. dr. Željko Turkalj, dr. Branimir Marković: "Prijedlog organizacije računovodstvene službe u novim gospodarskim uvjetima: primjer Republike Hrvatske".

Uspostavom demokratske vlasti u Republici Hrvatskoj, procesom privatizacije, koja označava transfer ukupnog vlasništva, ili većeg dijela vlasništva državnog sektora privatnim osobama, stvoreni su uvjeti za postavljanje što uspješnije organizacije pojedinih aktivnosti u poduzećima. To se posebno odnosi na organizaciju računovodstvene službe koja mora zadovoljiti nove vlasničke, upravljačke i izvršne zadaće. Izgradnjom vlastitog integralnog informacijskog sustava računovodstvenih poslova, uvođenjem lokalne (LAN-Local Area Network) mreže uz odgovaravajuće modularne računovodstvene programe i stvaranjem podsustava računovodstva (RINIS - računovodstveni podsustav automatiziranog informacijskog sustava poduzeća), rad računovodstvene službe znatno doprinosi povećanju uspješnosti poslovanja poduzeća i kvaliteti donesenih poslovnih odluka. Ovisno o veličini poduzeća, organizacijskom obliku i vrsti djelatnosti poduzeća, organizaciju računovodstvene službe, potrebno je ustrojiti individualno prema potrebama određenog poduzeća, vodeći računa o ekonomičnosti poslovanja ove službe.

Doc. dr. Petar Proklin, prof. dr. Miljenko Crnjac: "Hrvatska financijsko-računovodstvena izvješća u ozračju IV. smjernice Europske unije i Međunarodnih računovodstvenih standarda".

U uvodnom dijelu referata autori, povijesno analizirajući postanak računovodstva, ističu dominantnu ulogu Benedikta Kotruljevića, koji je svojom knjigom "O trgovini i savršenom trgovcu", pisanoj u rukopisu 1458. godine, postao izumitelj odnosno osnivač dvostavnog knjigovodstva. Time se negira primat najstarije knjige iz područja knjigovodstva Fra Luca Pacioliya, koja je napisana i tiskana 1494. godine. Drugi dio referata odnosi se na temeljna financijsko-računovodstvena izvješća. Iz prezentiranih temeljnih financijsko-računovodstvenih izvješća, bilance i računa dobiti (profita) i gubitka, uvažavajući raspoloživi prostor, možemo zaključiti da se ustrojstvo Hrvatskog računovodstvenog informacijskog sustava (računovodstva) u potpunosti temelji na odrednicama IV. smjernice Europske unije i Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Prof. dr. Bodo Runzheimer: "Koncept-Benchmarking kao metoda na putu prema organizaciji koja uči".

Autor u svom referatu potanko u povijesnom i sadržajnom razvoju objašnjava koncept benchmarkinga. U stratejskom, operativnom benchmarkingu analizira faze projekta koje se sastoje u pripremi studije, provođenju studije, obradi rezultata i prijenosu rezultata na vlastito poduzeće. Mogućnost uspješnog provođenja projekta benchmarkinga u praksi poduzeća autor određuje s pet teza kao zaključak. To su:

1. teza: Benchmarking stvara poticaj za djelovanje.
2. teza: Benchmarking podiže prag uvjerenja orijentacijom prema najboljem i usporedbom s najboljim u struci.
3. teza: Benchmarking stvara povjerenje u postignuto.
4. teza: Benchmarking predstavlja sportsku (borbu) konkurenciju.
5. teza: Benchmarking je "krađa s ponosom" izražena spremnošću da se drugima daju vlastita iskustva te da se preuzimaju spoznaje drugih s ciljem vlastitih poboljšanja.

Prof. dr. Dieter Pflaum: "Trgovački marketing budućnosti".

Autor kupca 2000-ite godine promatra kroz njegove financijske mogućnosti i njegovo potrošačko ponašanje. Analizirajući određene grupe kupaca, on zaključuje da će djeca, seniori (umirovljenici), žene i stranci, kao ciljne grupe dobiti na značenju. Isto tako uloga Patchwork - porodica (nastalih od jednočlanih domaćinstava) znatno će se povećati. Trgovački marketing budućnosti razvijat će se razvojem medija usmjerenih k povećanoj komunikacijskoj povezanosti s kupcem. To se posebno odnosi na "direct-response-Tv" (kupovina putem besplatnog telefonskog poziva nakon viđenog TV spota - direktni odgovor) te kroz nove trendove u području kvalitetnijih veza s kupcem, u području lokacije poduzeća i u trgovačkoj politici distribucije i cijena.

Prof. dr. Christa Wehner: "S dobrim izgledima u poslovnoj budućnosti".

Kakvoća obrazovanja i studija stalna je tema u aktualnoj visokoškolskoj debati. Od pravilnog objavljivanja ranking-spiskova u njemačkim vjesnicima i časopisima za potrošače ne prestaje rasprava oko vrednovanja visokoškolskih ponuda. Nema sumnje da su empirijska istraživanja prikladni instrumenti kako bi se iz perspektive studenata ustanovile prednosti i slabosti ponuđenih obrazovnih sadržaja. Od početka tekuće godine sve studentice i studenti iz Hochschule für Wirtschaft pozvani su na dragovoljnu suradnju u prvog internoj evaluaciji svoga studija. Prilikom predavanja diplomskog rada svaki kandidat dobiva anketni list s povratnom omotnicom - na kojoj, međutim, iz troškovnih razloga nisu nalijepljene poštanske markice. Ljubaznim pismom studenti se pozivaju da ispune anketni list od osam stranica, kako bi se "stekla slika o prednostima i nedostacima visoke škole promatrane iz njihove perspektive".